

Ο άγιος Φίλων (24 Ιανουαρίου)

Μορφή εκκλησιαστική από τις πιο σημαντικές των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Προσωπικότητα εξαιρετική με ζήλο ένθεο «υπερβάλλουσα πάντας εις την σοφίαν και την αρετήν». Φιλόσοφος και ιστοριογράφος.

Έτσι χαρακτηρίζεται από τους μελετητές των Πατέρων ο άγιος Φίλων, ο πιο γνωστός επίσκοπος Καρπασίας.

Έζησε στα χρόνια του αγίου Επιφανίου περί τα τέλη του 4ου αιώνα μ.Χ. και τις αρχές του 5ου αιώνα.

Οι γονείς του μας είναι άγνωστοι.

Άγνωστο μας είναι επίσης και το που και πόθεν απέκτησε τη μεγάλη του μόρφωση.

Εκείνο που ξέρομε, είναι πώς ο άγιος μας νεώτατος χειροτονήθηκε διάκονος και διακρίθηκε για τη σοφία και τη σύνεση του.

Επίσης και για τον ιεραποστολικό ζήλο του για τον εκχριστιανισμό της ειδωλολατρικής ακόμη Καρπασίας.

Η πραότητα κι η θεοσέβεια του, τράβηξε απ' την πρώτη στιγμή την προσοχή κι εκτίμηση του τότε πρωθιεράρχη της Κύπρου του Μεγάλου Επιφανίου. Ο άγιος αυτός πατήρ κάλεσε αμέσως κοντά του τον νεαρό διάκονο, τον προήγαγε σε ιερομόναχο και του ανέθεσε μ' εμπιστοσύνη το υψηλό κι υπεύθυνο έργο να εκχριστιανίσει τους Έλληνες κατοίκους της Κύπρου. Η ειδωλολατρία ήκμαζε ακόμη τότε αρκετά στο νησί μας. Χιλιάδες πρόβατα, μοσχάρια, αγελάδες κι άλλα ζώα προσφέρονταν καθημερινά από τους ειδωλολάτρες προγόνους μας θυσία στους ποικιλώνυμους θεούς, για να έχουν την ευμένεια και τη βοήθεια τους. Η κνίσια κι ο καπνός των καιομένων κρεάτων σκορπιόταν μακριά και πολλές φορές θόλωνε τον ουρανό σε αρκετή απόσταση από τον τόπο της θυσίας.

Όλους αυτούς τους πλανεμένους και δούλους της ειδωλολατρίας έπρεπε να καλέσει και να τραβήξει και να κατηχήσει στη θρησκεία του Εσταυρωμένου Ιησού ο άγιος μας. Και το έργο αυτό ο ζηλωτής κι ενθουσιώδης κληρικός το ανέλαβε με την ψυχή του. Τα χωριά κι οι πολιτείες ένοιωσαν πολύ γρήγορα την άγια παρουσία του.

Πολύ συγκινητική μέσα στην απλότητα της είναι μια προσευχή του, όπως μας την παρουσιάζει ο συναξαριστής του στην περίπτωση αυτή.

«Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός μου, όπου δια την σωτηρίαν των ανθρώπων εκατέβης εις την γην, και εφόρησας την σάρκα του δούλου σου, και έπαθες τόσους πειρασμούς από τον κόσμον, όπου εσταυρώθης, ετάφης και ανέστης, έσωσας τον άνθρωπον, έτσι οικονόμησον και τώρα, δια να σωθούν και ετούτοι οι πεπλανημένοι άνθρωποι, όπου τους επλάνεσεν ο διάβολος».

Να σωθούν οι «πεπλανημένοι άνθρωποι». Να ένας από τους κύριους σκοπούς της ζωής του. Σ' αυτόν έχει στραμμένη όλη του τη σκέψη κι όλη του τη μέριμνα. Γι' αυτούς φροντίζει. Γι' αυτούς κουράζεται. Γι' αυτούς υποφέρει και κόπους και θλίψεις. Τον εαυτό του δεν τον ξεχωρίζει από το σύνολο του. Στο μυαλό του αδιάκοπα μια σκέψη κυκλοφορεί, η εντολή του Κυρίου για ν' αγαπάμε τον πλησίον μας. «Αγάπα τον πλησίον σου ως σεαυτόν».

Για τη σωτηρία των «πεπλανημένων» συμπατριωτών του αγωνίζεται ο καλός ποιμήν. Και για την επιτυχία του έργου αυτού δεν περιορίζεται μονάχα στην προσευχή. Ξέρει ο θεοφώτιστος ιεραπόστολος, πώς χρειάζεται και κάτι άλλο. Το καλό, το εποικοδομητικό, το ζωντανό παράδειγμα. Πρέπει να το πούμε και να το τονίσουμε ξανά αυτό, πού ένας αρχαίος διδάσκαλος της Εκκλησίας λέγει κι επαναλαμβάνει. Ο ιερέας είναι και μένει ένα αντίτυπο του Χριστού μέσα στον κόσμο. Κανένα κήρυγμα δεν είναι τόσο δυνατό, τόσο επιβλητικό, όσο το καλό παράδειγμα. Ο καλός κι άξιος αντιπρόσωπος του Χριστού πρέπει να μπορεί να επαναλαμβάνει κάθε στιγμή και ώρα στους ανθρώπους, την προτροπή του ακαταπόνητου εργάτη του Ευαγγελίου, του θείου Παύλου: «Μιμηταί μου γίνεσθε καθώς καγώ Χριστού».

Μιμητές του Χριστού καλούνται να είναι όλοι οι ιερείς, κι όλοι οι κληρικοί. Να προσεύχονται θερμά προτού αναλάβουν μία προσπάθεια. Να προσεύχονται για τον εαυτό τους, μα και για το καλό των ανθρώπων, τους οποίους θέλουν να βοηθήσουν. Αλλά και να προσπαθούν μαζί με την προσευχή τους, να προβάλουν σ' αυτούς και τον εαυτό τους ως παράδειγμα. Και για να το επιτύχουν, πρέπει κι οι ίδιοι να 'ναι υποδειγματικοί τηρητές των εντολών του Κυρίου. Η ζωή τους πρέπει να 'ναι ζωή αγία. Ζωή που να ελκύει στον Χριστό. Ζωή που να εμπνέει και να οδηγεί σ' Αυτόν. Χωρίς το καλό παράδειγμα όλες οι άλλες προϋποθέσεις χάνονται και σβήνουν.

Τα γνωρίζει αυτά ο ιερός Φίλων. Γι' αυτό μαζί με τις προσευχές του αγωνίζεται να προβάλει παντού και πάντα και τον εαυτό του ως υπόδειγμα μιας ανώτερης ζωής. Κι είναι το παράδειγμα του αυτό το φλογερό, που θερμαίνει και σκλαβώνει τις καρδιές. Είναι αυτή η αγία κι ενάρετη ζωή του που αιχμαλωτίζει στη θεία σαγήνη κάθε καρδιά που τον γνωρίζει και τον ακούει να της ζητά να αποκοπεί, να ξεχωρίσει από τα δίχτυα της αμαρτίας και να καταταγεί στη σωτήρια στρατιά του Χριστού.

Ο ζηλωτής αυτός εργάτης της ποιμνης του Χριστού δεν διδάσκει μονάχα με τα λόγια και το υπέροχο παράδειγμα του. Αλλά και με τα θαύματα του. Η αγάπη του Θεού τον έχει πλούσια χαρτώσει και με τούτο το προνομιούχο χάρισμα. Με τις θερμές προσευχές του οι άρρωστοι θεραπεύονται. Η θάλασσα γαληνεύει. Οι καταρράκτες του ουρανού ανοίγουν και δροσίζουν τη διψασμένη γη και παρηγορούν τις πονεμένες ψυχές. Οι δαίμονες φυγαδεύονται κι οι νεκροί ανίστανται. Τα θαύματα του ακολουθούν το ένα τ' άλλο, με αποτέλεσμα οι χθεσinoί ειδωλοάτρες να απαρνούνται ολοπρόθυμα τη θρησκεία των πατέρων τους. Να συντρίβουν οι ίδιοι τα αγάλματα με τα οποία παρίσταναν τους θεούς τους. Να ασπάζονται με λαχτάρα τη νέα πίστη και να βαπτίζονται.

Κοντά στην εκκλησία, που φέρει το όνομα του και τα ερείπια ενός βαπτιστηρίου, βρίσκονται τα λείψανα ενός παλαιού λιμανιού και κοντά εκεί ένα ξέβαθο μέρος που είναι γνωστό σαν «δεξαμενίν τ' Άη Φίλωνα». Σε τούτο τον τόπο ο άγιος βάπτισε χιλιάδες ειδωλοάτρες. Σ' αυτό τον τόπο και σήμερα όσοι άρρωστοι πάνε με πίστη και λουστούν θεραπεύονται από τις διάφορες

αρρώστιες που τους βασανίζουν.

Στο ιεραποστολικό του έργο φυσικά ο νεαρός επίσκοπος δεν τα βρήκε όλα ρόδινα. Πολλά εμπόδια συνήντησε. Εμπόδια από τους φανατικούς οπαδούς της παλαιάς θρησκείας. Εμπόδια κι από όλους εκείνους των οποίων τα συμφέροντα θιγόντουσαν από την εξάπλωση της νέας λατρείας. Ο Θεός όμως βοήθησε τον άγιο μας. Γιατί πάντα ο Κύριος βοηθά εκείνους, που αναλαμβάνουν με αγνότητα προθέσεων κι ανιδιοτέλεια και πίστη να γίνουν οι διαγγελοί του θελήματος Του. Καμιά φορά ο Κύριος μπορεί να φαίνεται πώς αργεί να σπεύσει σε βοήθεια και προστασία των δικών του. Ο Θεός όμως ποτέ δεν λησμονεί. Και ποτέ δεν εγκαταλείπει κανένα από τους εργάτες του. Το «ου μη σε άνω ουδ' ου μη σε εγκαταλείπω» είναι βεβαίωση αυτού του Κυρίου αδιάψευστη και πάντα νέα. Απευθύνεται σε όλους τους χριστιανούς όλων των εποχών κι όλων των χρόνων και των καιρών. Δεν θα σε αφήσω, δεν θα σε εγκαταλείψω, λέει και σε σένα και σε μένα. Ας μην τα χάνουμε λοιπόν στις δυσκολίες και τους πειρασμούς, μα και στα εμπόδια και τους διωγμούς, που οι άνθρωποι του αιώνας τούτου μπορούν να κινήσουν ενάντια μας. Στις περιστάσεις αυτές ας κλίνουμε τα γόνατα της ψυχής και του σώματος κι ας λέμε με πίστη στον Παντοδύναμο Αρχηγό και Σωτήρα μας.

— Κύριε, βοήθησε μας. Δώσε μας τη δύναμη να μένουμε σταθεροί και πιστοί στο θέλημα σου ως το τέλος. Κύριε, λύτρωσε μας. Ναι! λύτρωσε μας, Κύριε, «ένεκεν της δόξης του ονόματος σου».

Και θα μας βοηθήσει ο Κύριος. Θα μας λυτρώσει από τις οποιοσδήποτε δυσκολίες. Θα μας λυτρώσει από τις πλεκτάνες του οποιοσδήποτε Φαραώ και θα μας βοηθήσει να φτάσουμε νικητές και θριαμβευτές στην πολυφίλητο γη της επαγγελίας, στη γη όπου βασιλεύει η χαρά και η ειρήνη των αγγέλων. Ναι! θα μας λυτρώσει ο Κύριος και θα μας εξαγάγει εις αναψυχήν. Γιατί είναι «πιστός», είναι αξιόπιστος ο Θεός. Μόνο οι άνθρωποι ψεύδονται. Ο Θεός είναι η αλήθεια. «Εγώ ειμί η οδός και η αλήθεια και η ζωή» διακηρύττει με το στόμα του Υιού του, του Σωτήρος μας Χριστού.

Την αλήθεια αυτή βλέπουμε να πραγματώνεται στη ζωή όλων των αγίων. Η αλήθεια αυτή επαληθεύει και τη ζωή του αγίου μας. Με την προσευχή και τους αγώνες του, τα θρησκευτικά κάστρα της ειδωλολατρίας γκρεμίστηκαν το ένα μετά το άλλο, κι η αιματόβρεκτη σημαία του σταυρού υψώθηκε παντού. Η επιτυχία του ιερού έργου του αγίου πολύ εκτιμήθηκε κι από τον αρχιεπίσκοπο Επιφάνιο, ο οποίος υπακούοντας «εις αποκάλυψιν Θεού», όπως λέει ο Ιστορικός Πολύβιος, έσπευσε να χειροτονήσει τον ζηλωτή ιεραπόστολο, επίσκοπο της Καρπασίας.

Με τη χειρονομία αυτή ο φλογερός κληρικός τοποθετήθηκε «ως λύχνος επί την λυχνίαν». Η δράση του και στη νέα θέση υπήρξε και πάλι υποδειγματική. Στο πρόσωπο του οι χριστιανοί βρήκαν τον πατέρα, τον προστάτη, τον οδηγό, τον καλό ποιμένα. Τον ποιμένα που δεν ζητά να εκμεταλλεύεται την αγάπη και τον σεβασμό του ποιμνίου του, για να ζει και να απολαμβάνει τα αγαθά του κόσμου τούτου. Αλλά τον ποιμένα που είναι έτοιμος και δεν διστάζει ποτέ να θυσιάσει κι αυτή τη ζωή του ακόμη, όπως λέει ο Κύριος, για το καλό του ποιμνίου του.

Τέτοιος υπήρξε ο ιερός και γεραρός επίσκοπος. «Σκεύος εις τιμήν, ηγιασμένον και εύχρηστον τω Δεσπότη, εις πάν έργον αγαθόν ητοιμασμένον» (Β' Τιμ. 6', 21). Δηλαδή σκεύος για τιμητική χρήση, αγιασμένο και εύχρηστο στον Δεσπότη

Χριστό, ετοιμασμένο για κάθε αγαθό έργο. Όπως λειώνει η αναμμένη λαμπάδα, έτσι κι αυτός έλειωνε από τον θείο έρωτα που έκαιε στην ψυχή του για το καλό του ποιμνίου του, για τη σωτηρία των χριστιανών του.

Κι ο ζήλος του αυτός, η φλόγα αυτή που έκαιε στην ψυχή του αδιάκοπα, είναι αυτά που έκαναν τον μεγάλο προκαθήμενο της Εκκλησίας της Κύπρου, τον κλεινό Επιφάνιο, τον Φίλωνα να διαλέξει και ν' αφήσει τοποτηρητή του θρόνου της Κων/τίας, όταν αυτός χρειάστηκε να ταξιδεύσει στη Ρώμη. Κι όχι μόνο τον αφήκε τοποτηρητή, άλλα του έδωκε και τα δικαιώματα κατά την απουσία του να χειροτονεί κληρικούς όποιους έκρινε άξιους.

Ο άγιος Φίλων εκτός από το κήρυγμα με το οποίο δίδασκε τακτικά τον λαό του κι εκτός από τα πολλά και ποικίλα θαύματα του διακρίθηκε και σαν εκκλησιαστικός συγγραφέας και προ πάντων σαν ερμηνευτής των Γραφών. Το σημαντικότερο από τα έργα του είναι το υπόμνημα του στο Άσμα των Ασμάτων. Εκτός απ' αυτό ο άγιος επίσκοπος έγραψε και Εκκλησιαστική Ιστορία και μερικά άλλα. Το όνομα του προφέρεται με πολύ σεβασμό από όλους και θεωρείται ένας από τους πιο σπουδαίους άνδρες της Εκκλησίας μας των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Η αγαθή του φήμη ξεπέρασε πολύ νωρίς τα στενά όρια του νησιού μας.

Ο μακάριος αυτός πατήρ απέθανε και τάφηκε στην Καρπασία. Κοντά στη θάλασσα, όπως αναφέραμε, βλέπουμε και σήμερα τον ομώνυμο ναό του, δείγμα κι αυτό της θρησκευτικής ευλάβειας των πατέρων μας. Σ' αυτόν ας πετάμε κι εμείς νοερά. Άς γονατίζουμε μπροστά στην άγια εικόνα του κι ας ψάλλουμε μέσα μας γι αυτόν τον ύμνο της αγάπης και του σεβασμού μας:

Άνθρωπος μεν τη φύσει υπάρχων, αλλ' ώφθης συμπολίτης αγγέλων ως γαρ άσαρκος επί γης βιοτεύσας, Φίλων πατήρ ημών, τα σαρκός πάθη τελείως απέρριψας, διό και παρ' ημών ακούεις.

Χαίρε Κυπρίων ευσεβών ο γόνος, χαίρε πολλούς εκ της πλάνης σώσας, χαίρε ο των Κυπρίων φωστήρ και διδάσκαλος χαίρε των Καρπασέων ποιμήν θεοπρόβλητος χαίρε ότι ηκολούθησας εκ νεότητος Χριστώ χαίρε ότι κατεμάρανας της σαρκός τάς ηδονάς χαίρε του πιστού λαού, πρόξενε, σωτηρίας χαίρε των θλιβομένων θεία παραμυθία χαίρε πολλούς των Ελλήνων βαπτίσας, χαίρε κρουνούς ιαμάτων δωρήσας χαίρε πτωχών την φροντίδα ποιήσας χαίρε ημών ο προστάτης και ρύστης, χαίρε, Φίλων θεόσοφε, Καρπασέων ποιμήν.

Ναι! Χαίρε, θεοπρόβλητε ποιμήν. Χαίρε της Καρπασίας, ακούραστε πατέρα. Χαίρε και πρέσβευε για τη σωτηρία της δοκιμαζόμενης ποιμνης σου. Αμήν.

Απολυτίκιο
Ήχος α'

Τον βυθόν της σοφίας ερευνησάμενος και του κόσμου την δόξαν απαρνησάμενος, τω Χριστώ δε προσδραμών, Πάτερ, ηκολούθησας, θαυματουργών, διδασκων ως κήρυξ της χάριτος, και τοις νοσούσι πάσι την ρώσιν δωρούμενος. Διό πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ, Φίλων θεόσοφε, σωθῆναι τάς ψυχάς ημών.

Εξήγηση : Άγιε πατέρα μας, αφού ερεύνησες τα βάθη της χριστιανικής σοφίας κι απαρνήθηκες τη δόξα του κόσμου, προσέτρεξες κοντά στον Χριστό και τον ακολούθησες. Από Αυτόν πήρες και το χάρισμα να κάμνεις θαύματα, να διδάσκεις μ' επιτυχία τον λαό σαν κήρυκας της χάριτος και να δίδεις τη θεραπεία σ' όλους τους αρρώστους. Για τούτο, Σε παρακαλούμε, μακάριε Φίλων, να μεσιτεύεις πάντα στον Χριστό και Θεό μας, για να σωθούν οι ψυχές μας.

Έτερον απολυτίκιο

Ήχος γ'

Έργοις έλαμψας ορθοδοξίας πλάνην έσβεσας πολυθειΐας των γαρ ειδώλων την απάτην κατέβαλες, και την σήν ποιμνην μεγάλως εκόσμησας. Δια τούτο βοωμέν σοι, πρέσβευε Χριστώ τω Θεώ, Φίλων μακάριε, σωθήναι τας ψυχάς ημών.

Εξήγηση: Άγιε πατέρα μας Φίλων, πολύ διακρίθηκες στα έργα της Ορθοδοξίας κι έσβησες την πλάνη της πολυθειΐας. Με το κήρυγμα σου κατήργησες το ψέμα της λατρείας των ειδώλων και βοήθησες το ποίμνιο σου να στολισθεί με πράξεις αγαθές. Γι' αυτό, σε παρακαλούμε, μακάριε, να μεσιτεύεις πάντα στον Χριστό και Θεό μας, για να σωθούν οι ψυχές μας.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ